

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY
DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY MIEJSKIEJ KOŚCIAN

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO
DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

ZA 2016 ROK

ORAZ

Z REALIZACJI

**„PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
GMINY MIEJSKIEJ KOŚCIAN
NA LATA 2016 – 2025”**

Kościan, 10 lutego 2017 r.

I. PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zmianami).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zmianami).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zmianami).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz.224 ze zmianami)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U . Nr 209, poz. 1245).
6. Uchwała Nr VI/45/11 Rady Miejskiej Kościana z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
7. Zarządzenie Nr 307/16 Burmistrza Miasta Kościana z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Umowa partnerska o współpracy z dnia 01 września 2011 r. zawarta pomiędzy Gminą Miejską Kościan a instytucjami, o których mowa w art. 9 a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.
9. Uchwała nr XII/136/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016 - 2025”.

II. SKŁAD ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO.

1. Przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie.
2. Przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Kościanie.
4. Pedagog placówki oświatowej w Kościanie.
5. Kurator sądowy Sądu Rejonowego w Kościanie.
6. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kościanie.
7. Przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościanie.
8. Przedstawiciel Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kościanie.

III. CELE FUNKCJONOWANIA.

1. Rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, oparte na współpracy profesjonalnych służb i instytucji zajmujących się problemem przemocy.
2. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań profilaktyczno-edukacyjnych na terenie Miasta Kościana.

IV. REALIZOWANE ZADANIA.

1. Integrowanie i koordynowanie działań służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.
3. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałaniu temu zjawisku.
4. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.
5. Wypracowanie metodyki pracy z ofiarami i sprawcami przemocy.
6. Profesjonalne wspieranie merytoryczne rodziny w rozwiązywaniu stanu kryzysowego związanego z przemocą.
7. Monitorowanie sytuacji rodziny do rozwiązania problemu przemocy.
8. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
9. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
10. Opracowanie wieloletniej strategii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Monitorowanie i ewaluacja programu.
12. Sporządzanie sprawozdań i statystyk z działań prowadzonych w danym roku.

V. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE O FUNKCJONOWANIU ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I PRACY GRUP ROBOCZYCH W 2016 R.

1. Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się 01 marca 2016 r., na którym:
 - 1) przyjęto projekt sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych za rok 2015,
 - 2) ustalono plan pracy Zespołu Interdyscyplinarnego na 2016 r.,
 - 3) omówiono wybrane interpretacje Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dotyczące stosowania przepisów prawnych, obowiązujących w postępowaniu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Drugie posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się 09 września 2016 r. Główne tematy spotkania to:
 - 1) dyskusja i przygotowanie projektu nowego Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kilkuletnia praktyka i doświadczenie wskazywało na potrzebę uaktualnienia i ujednolicenia dokumentów, na podstawie których działa Zespół Interdyscyplinarny i Grupy robocze. Przyjęty Regulamin ustala szczegółowe warunki funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powoływania i pracy Grup roboczych,

- 2) omówienie przebiegu kampanii społecznej pn. „Otwórz oczy-stop przemocy”.
3. Na trzecim posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego, zorganizowanym dnia 16 grudnia 2016 r. podejmowano następujące tematy:
 - 1) wstępna ocena realizacji planu pracy za 2016 r.,
 - 2) założenia do planu pracy Zespołu na 2017 r.,
 - 3) współpraca z mediami w zakresie uwrażliwiania społeczności lokalnej na zjawisko przemocy.
4. Grupy Robocze, tworzone dla rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową w indywidualnych przypadkach podejmowały działania polegające na:
 - 1) diagnozowaniu problemu przemocy w rodzinie,
 - 2) wypracowaniu metodyki pracy z ofiarami i sprawcami przemocy,
 - 3) działaniu interwencyjnym, nakierowanym na ochronę ofiar przemocy,
 - 4) profesjonalnym wspieraniu merytorycznym rodziny w rozwiązywaniu stanu kryzysowego, związanego z przemocą,
 - 5) monitorowaniu sytuacji rodziny do rozwiązania problemu przemocy.

Pracę Grup Roboczych w ujęciu statystycznym oraz działania podejmowane w celu przeciwdziałania przemocy w 2016 r. ilustrują tabele.

Tabela 1. Interwencje kryzysowe - procedura „Niebieskiej Karty”

L.p.	Temat	Liczba w 2015	Liczba w 2016	Dynamika % (4:3)
1	2	3	4	5
1.	„Niebieskie Karty - założone ogółem, w tym przez:	61	78	127,9
	1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie i inne OPS,	2	6	300,0
	2) Komendę Powiatową Policji w Kościanie,	56	61	108,9
	3) Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie,	1	-	-
	4) placówki oświatowe,	1	2	200,0
	5) placówki służby zdrowia.	1	9	900,0
2.	„Niebieskie Karty” założone bez zgody ofiar.	0	0	-
3.	Ustanie przemocy w rodzinie po założeniu „Niebieskiej Karty”.	35	53	151,4
4.	Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”.	42	90	214,3
5.	Liczba NK prowadzonych od 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 (Liczba aktualnie otwartych NK na dzień 31.12.2016 r.)	55	33	60,0

Tabela 2. Ofiary i sprawcy przemocy.

L.p.	Temat	Liczba w 2015	Liczba w 2016	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Ofiary przemocy - ogółem, w tym:	66	81	122,7
	1) kobiety,	57	58	101,8
	2) mężczyźni,	5	20	400,0
	3) dzieci	4	3	75,0
2.	Ofiary przemocy powyżej 60 roku życia.	7	16	228,6
3.	Ofiary przemocy – osoby niepełnosprawne.	10	7	70,0
4.	Sprawcy przemocy – ogółem, w tym:	62	72	116,1
	1) kobiety,	2	4	200,0
	2) mężczyźni	60	68	113,3

Tabela 3. Spotkania Grup Roboczych.

L.p.	Temat	Liczba 2015 r.	Liczba 2016 r.	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Spotkania Grup Roboczych.	232	235	101,3
2.	Uczestnicy Grup Roboczych:			
	1) pracownicy socjalni,	233	236	101,3
	2) przedstawiciel KPP,	215	229	106,5
	3) przedstawiciel MKRPA,	141	129	91,5
	4) pedagodzy,	33	43	130,3
	5) prawnik,	1	0	0,0
	6) przedstawiciel służby zdrowia,	1	1	100,0
	7) kuratorzy,	13	12	92,3
	8) przedstawiciel PCPR,	7	0	0,0
	9) asystent rodziny,	10	16	160,0
	10) psycholog,	4	11	275,0
	11) inne osoby (np. mediator).	-	2	-
3.	Ofiary przemocy lub ich przedstawiciel.	127	95	74,8
4.	Sprawcy przemocy.	89	61	68,5

Tabela 4. Działania podejmowane przez Grupy Robocze.

L.p.	Temat	Liczba w 2015 r.	Liczba w 2016 r.	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	W stosunku do ofiar przemocy i ich rodzin :			
	1) pomoc finansowa,	17	24	141,1
	2) bezpłatne posiłki w szkołach i przedszkolach,	14	19	135,7
	3) paczki żywnościowe,	3	8	266,7
	4) odzież,	7	6	85,7
	5) skierowanie do psychologa,	59	35	59,3
	6) skierowanie do prawnika,	18	31	172,2
	7) skierowanie do pedagoga,	10	12	120,85
	8) skierowanie do grupy wsparcia,	3	0	0,0
	9) wprowadzenie do rodziny asystenta,	3	1	33,3
	10) systematyczne wizyty dzielnicowego w rodzinie,	108	138	127,8
	11) objęcie dziecka pomocą psychologiczno - pedagogiczną,	6	9	150,0
	12) skierowanie na bezpłatne badanie lekarskie,	0	1	0,0
	13) skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,	2	0	0,0
	14) odebranie dziecka zagrożonego i umieszczenie w innej rodzinie,	0	0	0,0
	15) wsparcie mediatora.	2	3	150,0
2.	W stosunku do sprawców przemocy:			
	1) skierowanie do MKRPA,	28	23	82,1
	2) zmotywowanie do podjęcia terapii lub leczenia odwykowego,	34	34	100,0
	3) skierowanie do psychologa,	11	16	145,5
	4) rozmowy interwencyjne,	47	60	127,7
	5) skierowanie sprawy do Prokuratury,	4	4	100,0
	6) współpraca ze sądem,	6	12	200,0
	7) skierowanie sprawy na Policję.	1	8	800,0

Tabela 5. Działania sądu wobec sprawców przemocy.

L.p.	Temat	Liczba w 2015 r.	Liczba w 2016 r.	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Ograniczenie władzy rodzicielskiej.	1	2	200,0
2.	Pozbawienie władzy rodzicielskiej.	0	0	0,0
3.	Zobowiązanie do podjęcia leczenia lub terapii.	2	3	150,0

4.	Wydanie nakazu eksmisji z domu.	0	2	0,0
5.	Wydanie wyroku o karze pozbawienia wolności w zawieszeniu.	2	3	150,0
6.	Ustanowienie kuratora.	2	3	150,0
7.	Zasądzenie alimentów.	4	3	75,0
8.	Objęcie sprawcy programem korekcyjno – edukacyjnym	0	0	0,0
9.	Zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary.	1	2	200,0

VI. REALIZACJA CELÓW OKREŚLONYCH W „PROGRAMIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE GMINY MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 - 2025” .

Realizacja zadania własnego gminy, nakierowanego na tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przebiegała w oparciu o:

- diagnozę problemu przemocy w rodzinie, przeprowadzoną na terenie miasta Kościana w 2015 r.,
- cele szczegółowe, nakreślone w „Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”.

1. Cel 1. „Zapewnienie skutecznej i profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy”

- 1) zwiększono dostępność do pomocy specjalistów, w tym:
 - motywowano do skorzystania z porad specjalistów w Zespole Doradztwa Rodzinnego. W 2016 r. z porad skorzystało 68 ofiar przemocy,
 - wskazywano instytucje udzielające pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. W 2016 r. wydano 18 skierowań do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) tworzone grupy wsparcia - „Akademia świadomego rodzica”, w których uczestniczyło 5 osób oraz przeprowadzano rozmowy z wszystkimi osobami doświadczającymi przemocy,
- 3) udzielono pomocy materialnej 24 osobom,
- 4) informowano o miejscach i instytucjach udzielających wsparcia ofiarom przemocy,
- 5) monitorowano sytuację rodzin dotkniętych problemem przemocy.

2. Cel 2. „Zmiana postaw społecznych, uwrażliwianie na temat zjawiska przemocy”

- 1) zainicjowano kampanię społeczną pn. „Otwórz oczy-stop przemocy”. Termin realizacji przewidziano na lata 2016-2017. Celem kampanii jest m. innymi:
 - edukacja uczniów wszystkich szkół na terenie miasta Kościana w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - uświadomienie konieczności reagowania na przemoc,
 - zwiększenie umiejętności odpowiedniego reagowania w sytuacjach konfliktowych,
 - poszerzenie wiedzy w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - promocja postaw nieagresywnych.

W 2016 r. przeprowadzono następujące działania:

- opracowano scenariusz i harmonogram kampanii,
- przeprowadzono i rozstrzygnięto konkurs dla uczniów klas I-III pn. „Jak pomagam w szkole i w rodzinie”,
- 2) rozpowszechniano ulotkę informacyjną o instytucjach wspierających i udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (szkoły, przychodnie, urzędy itp.),
- 3) współpracowano z mediami w zakresie informowania o działaniach podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny (ukazały się 2 publikacje prasowe w tygodniku „Gazeta Kościańska”),
- 4) współpracowano z pedagogami szkolnymi w zakresie podnoszenia wiedzy o problemie przemocy w rodzinie (wychowawcy klas przeprowadzili pogadanki dla dzieci i młodzieży).

3. Cel 3. Sprawne diagnozowanie zjawiska przemocy.

- 1) współpraca różnych instytucji w sytuacji podejrzenia wystąpienia przemocy w rodzinie (tworzenie Grup roboczych i zapewnienie rodzinom wsparcia),
- 2) podnoszenie kwalifikacji kadr zajmujących się zjawiskiem przemocy.

W trzech szkoleniach pn.:

- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć”,
- „Wielkopolska świadoma zjawiska przemocy w rodzinie”,
- „Skuteczna realizacja procedury „Niebieskie karty”. Kontakt z osobą pokrzywdzoną i osobą stosującą przemoc- strategię działania”

uczestniczyły 2 osoby.

4. Cel 4. Oddziaływanie na sprawców przemocy.

- 1) motywowanie sprawców przemocy uzależnionych od alkoholu do zachowania absencji,
- 2) kierowanie osób uzależnionych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) wskazywanie instytucji udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym,

VII. WNIOSKI.

1. Analiza pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych pozwala sformułować następujące wnioski:

- 1) w roku 2016 wzrosła liczba spraw związanych z realizacją procedury „Niebieska Karta” o 27,9 %. Prowadzono postępowanie w sprawie 78 Kart. W ocenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych przyczyną takiej sytuacji jest:

- wzrost świadomości ofiar przemocy; brak zgody na stosowanie wobec nich przemocy i wiedza o możliwości szukania pomocy w instytucjach do tego powołanych,
- czujność służb publicznych (pracownicy socjalni, funkcjonariusze policji itp.),
- wypracowanie modelu współpracy między instytucjami; pojawił się jasny i sprawny przepływ informacji, dotyczący sytuacji rodziny w kryzysie,
- brak społecznej zgody na tolerowanie zachowań agresywnych,

2) w wyniku działań interwencyjnych i merytorycznego wsparcia środowisk dotkniętych przemocą odnotowano ustanie przemocy w 53 rodzinach (o 18 więcej aniżeli w roku 2015), co można uzasadnić:

- większą skutecznością i wykorzystaniem potencjału różnych instytucji uczestniczących w rozwiązywaniu problemu przemocy,
- zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa osób poszkodowanych i ograniczenie poczucia bezkarności sprawców przemocy,
- wykorzystaniem nowych instrumentów w zwalczaniu zjawiska przemocy (koordynacja działań instytucji, kierowanie do psychologa, kierowanie spraw o stosowaniu przemocy na policję i do prokuratury itp.),
- zwiększenie poczucia wzajemnego, profesjonalnego wsparcia służb i instytucji, uczestniczących w rozwiązywaniu problemu przemocy.

2. Analiza badanych przypadków przemocy wskazuje na „nieuświadomianą przemoc” tj. zachowania w sferze psychicznej, ekonomicznej, a nawet fizycznej, które w powszechnej świadomości nie są traktowane jako przemoc domowa.

Stąd potrzeba kontynuowania i wdrażania nowych przedsięwzięć nakierowanych na edukację i profilaktykę w zakresie przemocy w rodzinie, przy zaangażowaniu podmiotów, działających w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej (lokalne instytucje publiczne, placówki oświatowe, służba zdrowia i organizacje pozarządowe).

3. W ocenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych program ochrony ofiar przemocy, obejmujący działania terapeutyczne, poradnictwo, pomoc finansową itp., realizowany jest w sposób prawidłowy, jednakże występują trudności w realizacji działań wobec sprawców przemocy. Dotyczy to w szczególności Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, którego celem jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli, zdobycie wiedzy na temat mechanizmów powstania przemocy w rodzinie.

Sytuacja ta wynika m. innymi z trudności w wypracowaniu wspólnych rozwiązań organizacyjnych i prawnych dla organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Trwają prace nad usprawnieniem systemu.